

Закарпатська обласна бібліотека для дітей та юнацтва

Серія *„Фаховий блокнот“*

*Бібліотека як організатор
сімейного читання*

**Методичні рекомендації,
поради**

Випуск 2

**Ужгород
2012**

ББК 78.39

Ф 29

Даний випуск пропонує методичні рекомендації та поради щодо організації сімейного читання в бібліотеках. Видання доповнено додатками: анкета для батьків, програма сімейного читання, розробка виставки-рекомендації, сценарії Дня сімейного читання та родинного свята, інформаційні джерела.

Укладачі: І. М. Палаташ, І. М. Хмара.

Відповідальна за випуск: В. Д. Чіка.

© Закарпатська обласна бібліотека
для дітей та юнацтва, 2012

Бібліотека як організатор сімейного читання

*...Хай вогнище наше горить, не згасає,
Домашнім теплом всі серця зігріває,
Уся мудрість книг об'єднає родину
У прагненні знань та читання донині...*

За останнє десятиріччя значні трансформації відбулися в сім'ї як особливому, унікальному соціальному інституті, який найпершим вводить дитину в світ духовної культури. Нерівність можливостей, головним чином матеріальних, проявляється вже з перших років життя дитини. В одних сім'ях освітою малюка займаються майже від народження, в інших – не займаються взагалі. Виник і збільшується прошарок дітей, які зовсім не відвідують школу. Тому необхідно, щоб читання, освіта сприймалися в сім'ї та суспільстві як один із важливих способів передачі знань і досвіду поколінь, навіть як засіб досягнення додаткового матеріального благополуччя внаслідок підвищення інтелектуального рівня. Для цього потрібно, щоб сім'я, суспільство, установи освіти та культури, засоби масової інформації об'єднали свої зусилля в популяризації читання і формуванні культурної компетентності підростаючого покоління.

Ще дуже важливо розуміти, що сімейне читання — це не просто читання дітям. Це традиційно дорослий відпочинок, до якого діти допускаються лише у міру зростання. Традиції такого спільного читання благотворно впливають на всю родину. Тому що сімейне читання, яке передбачає спілкування родини, виникнення і зміцнення невидимих чудесних духовних зв'язків між людьми, має неповторний бібліотерапевтичний ефект. Чудові традиції сімейного читання служать лікуванню неврозів, котрі розвиваються, як правило, також в родині. Можемо зауважити, що сьогодні молодь цікавиться зовсім іншим, читає інше, і що читацькі інтереси батьків і дітей, не кажучи про дідусів, не співпадають. Але так було завжди, та поки існували традиції сімейного читання, подібні неспівпадіння якимось улагоджувалися. Старші члени родини звертали увагу молодших на книги, котрі запам'яталися і полюбилися їм в дитинстві і в юні роки, і часто ці улюблені книги зберігалися в домашній бібліотеці. Домашні бібліотеки збирали усією сім'єю, обговорюючи

необхідність кожного придбання. Книги передавалися з покоління в покоління як реліквії і від багаторазового перегортання зношувалися, тому що їх сторінки, які особливо сподобалися, перечитувалися багато разів. Так відбувалося велике навчання не тільки грамотній мові та письму, а й „грамоті душі”. Велику роль тут відігравала атмосфера сімейного співпереживання, співчуття та участь у тому, що відбувалося в книзі. Іншими словами, старше покоління виступало в ролі керівника читанням для молодших членів родини. Можна сказати, що в суспільстві, незважаючи ні на які обставини, вкоренилася думка: „Сім'я розумна — сім'я читаюча...”.

Бібліотеки завжди намагалися підвищити свій вплив на сім'ю з метою покращення умов для розвитку здібностей підростаючого покоління. У сучасному суспільстві бібліотеки стають відкритою соціально-культурною системою, в якій здійснюється діалогове міжособистісне спілкування, широка соціальна взаємодія. Практика показує, що співпраця родини і бібліотеки стає дедалі актуальнішою і більш потрібною. Бібліотеки намагаються визначити шляхи взаємодії, форми та методи роботи з батьками та дітьми.

Першочерговим завданням книгозбірні є організація і комплектування фонду на допомогу сімейному читанню. Із загального бібліотечного фонду доцільно виділити на окремих стелажах літературу на допомогу організації вільного читання членів сім'ї, присвячену проблемам сім'ї, культурі сімейних відносин, сімейній педагогіці, психології, у т. ч. довідкові видання. У профілі фонду можна виділити „рубрики спілкування”, наприклад, „Із досвіду наших читачів”, „Із практики домашніх майстрів”, „Рецепти із покоління в покоління”, „Новий телесеріал. Ваша думка” тощо.

Необхідно подбати і про художнє оформлення тематичних стелажів або комплексів, зробити їх привабливими. Вони мають постійно мінятися, поповнюватися, привертати увагу.

Цікавими та корисними для батьків стануть періодичні видання : „Ангелятко”, „Дивосвіт” (народознавчий журнал для дітей та батьків), „Дім і сім'я” (журнал щасливої родини), „Для дому та сім'ї”, „Мир семи”, „Хорошие родители” та інші.

Одночасно розпочати роботу з виявлення потенційних читачів сімейної бібліотеки, їх потреб, створити банк даних про сім'ї (молоді, багатодітні, неповні, неблагополучні, ті, що виховують дітей-інвалідів). До сімей, у яких батьки не є читачами бібліотеки, можна розіслати наступні запрошення:

„Тата і мами, бабусі і дідусі наших читачів!

Ми запрошуємо вас до бібліотеки, щоб разом подумати про читання ваших дітей, поговорити про кращі книги світової і вітчизняної літератури. Під час наших зустрічей ми намагатимемося відповісти на ваші запитання, визначити коло читання для кожної сім'ї, розповімо про чудові традиції сімейного читання, про місце книги в сучасній сім'ї, про те, як книжка, прочитана разом, допомагає подружитися із власними дітьми. Щиро сподіваємося, що книга стане членом вашої сім'ї.

Чекаємо на вас!”

Для того, щоб стимулювати інтерес до спільного читання, користувачам-дітям можна запропонувати в письмовій формі відповіді на запитання, книги на яку тему їх цікавлять. Потім кожній дитині індивідуально надаються книги, які відповідають їхнім інтересам. До книг додати лист, адресований батькам, такого змісту:

„Шановні (П.І.Б. обох батьків)!

За результатами соціологічного опитування в бібліотеці _____ Вашу дитину зацікавила тема

Радимо прочитати разом з сином (донькою) книги

Сподіваємося, буде цікаво!

З повагою бібліотекар П.І.Б.”

Такі запрошення до спільного читання знайдуть позитивний відгук як у батьків, так і у дітей. Дорослим приємно буде отримати персональне запрошення та відчути турботу про інтереси їхніх дітей, а дітям — можливість провести разом з батьками час за справді цікавою для них книгою.

В інформаційній та бібліографічній діяльності в бібліотеках доцільно:

§ удосконалювати довідковий апарат з даної тематики;

§ в систематичній картотеці статей виділити тематичні рубрики: „Сімейне виховання”, „Сценарії родинних свят”; „Кожній дитині – родину”, „Проблеми дітей та шляхи їх подолання”, „Діти з особливими потребами”, „Допомога сім'ям”, „Обдарованість. Обдаровані діти”, „Дитині про її права”;

§ створити інформаційний центр „Батьківська абетка”, де розмістити для батьків відповідну літературу, інформацію про

корисні сайти Інтернету, теки накопичувальної інформації: „Креативний розвиток читання у дітей”, „Розвиваємо інтелект дитини”, „Дошкільна педагогіка”, „Психологія сім'ї”, „Поради молодим мамам”, „Для вас, татусі” тощо;

§ оформити стенд „Найкраща читаюча сім'я”, який представляє дітей і батьків, які найбільше читають і є активними відвідувачами бібліотеки. Доповненням до нього може бути інформаційний блок з кишеньками для карток, що постійно поповнюються інформацією про нові книги та статті із періодичних видань. Його рубрики: „Сімейна академія читання”, „Поради батькам маленького читача”, „Біля рідного джерела”, „Зробимо навчання цікавим”, „Книжкові новинки для всієї родини”;

§ випускати інформаційні списки, бюлетені: „Ростемо і розвиваємось”, „Виховуємо любов до читання”, „Від свята до свята”, „Як зробити навчання цікавим”, „Строкатий світ тінейджера”, „Читаємо всією сім'єю” (див. додаток 3);

§ проводити групове та індивідуальне інформування батьків.

Для комфортного сімейного читання у бібліотеках можна:

§ створити міні-куточки для спільного читання та спілкування дітей і батьків (куточки сімейного читання);

§ активно використовувати в роботі програми сімейного читання (див. додаток 2);

§ організувати конкурси читацьких рейтингів на підставі експрес-опитувань користувачів всіх вікових категорій та бібліотекарів;

§ для дітей бажано проводити анкетування „Книги твоїх батьків”, „Що читали твої батьки в твоєму віці?”. Теми анкетування для батьків: „Моя улюблена книга в дитинстві”, „А ми читали в дитинстві...”, „Послуги бібліотеки. Якими їм бути?”, „А Ваша дитина читає?” (див. додаток 1).

У рамках організації сімейного читання, бібліотеці доцільно спробувати таку форму обслуговування, як **сімейний читацький формуляр (СФ)**. Створюючи даний формуляр на абонементі, працівники спочатку повинні ознайомитися з досвідом роботи інших бібліотек, вивчити якісний склад книжкового фонду і періодичних видань, з'ясувати, скільки дорослих відвідує бібліотеку зі своїми дітьми, скільки дітей шкільного віку приходить у супроводі батьків.

Представникам сімей слід запропонувати відповіді на запитання анкети. Попередньо треба розробити техніку роботи з

сімейним формуляром, який значно відрізняється від звичайних читацьких формулярів. Він призначений для:

- 1) обліку читачів-членів однієї сім'ї;
- 2) врахування виданих і повернутих видань;
- 3) організації і аналізу читання.

Такий формуляр дозволяє звести до мінімуму затрати часу при підбитті підсумків роботи з сім'єю за день. Відмітка про читання книг окремими членами сім'ї дозволяє провести аналіз складу прочитаного, виявити коло їхніх інтересів, надає бібліотекарю додаткову можливість вплинути на формування культури читання. Сімейний формуляр відроджує одну із забутих форм обслуговування читачів – книгоношення, коли один член сім'ї може обмінювати книги і забезпечувати читання інших.

Під час запису (перереєстрації) пред'являється паспорт одного з членів сім'ї, який в майбутньому буде називатися „головним читачем” і нести повну відповідальність за отримані видання. До сімейного формуляра додається вкладка з інформацією про членів сім'ї, які користуються послугами абонементу (прізвище, ім'я, по батькові, рік народження, зразок підпису, засвідчений головним читачем). Номер сімейного формуляра відповідає номеру реєстраційної картки головного читача.

Усі члени сім'ї, записані в сімейному формулярі, теж реєструються в єдиній реєстраційній картотеці бібліотеки. Сімейний формуляр відрізняється кольоровою позначкою. Кожен читач, зареєстрований у формулярі, має право обмінювати книги всіх членів сім'ї. Термін, на який можна отримати літературу, визначається відповідно до „Правил користування бібліотекою”.

Тим, хто читає всією сім'єю, безперечно буде цікавою література відповідної тематики:

- § сім'я в сучасному світі;
- § особа, суспільство, сім'я;
- § молодим про шлюб;
- § створи своє щастя;
- § педагогіка для всіх.

Проведення заходів, розрахованих як на юних читачів, так і на їх батьків, здатні викликати інтерес до спільного читання, спільної творчості та інтелектуальної діяльності. Тематика та форма цих заходів має бути різноманітною:

- § **бібліотечні виставки:** „Улюблені книги наших батьків”, „Вам, молода сім'я”, „Тепло сімейного вогнища”, „Улюблені книги вашої сім'ї”, „Читаємо разом”, „Сімейна енциклопедія”, „Від А до Я”, „Вчимося бути батьками”, виставка-рекомендація „Сім'я в книжковому інтер'єрі” (див. додаток 4);
- § **виставки сімейної творчості:** „Добрих маминих рук творіння”, „Моє родинне дерево”;
- § **батьківські дні за тематикою:** „У нас в сім'ї школярик”, „Дітей виховують батьки. А батьків?”, „Як допомогти дитині вчитись у школі”, „Читаємо в сімейному колі”;
- § **родинні свята:** „Роде наш красний, роде наш прекрасний”, „Рід. Родина. Рідня”, „Сімейна енциклопедія”, „Тато, мама, я – читачів сім'я”, „З родини починається життя людини” (див. додаток 5);
- § **дискусії :** „Цінності сімейного життя – в чому вони?”, „Сім'я як джерело культури”, „Чи легко бути батьками? ”;
- § **Дні сімейного читання** для першокласників та їхніх батьків „З мамою і татом – до бібліотеки” (див. додаток 6), „Сімейна година вихідного дня”;
- § **Дні сімейного відпочинку:** „Азбука здоров'я сім'ї”, „Зі спортом дружить вся сім'я”, „Всією сім'єю – на свято книги”;
- § **сімейні літературні ігри, вікторини, конкурси, брейн-ринги:** „Сім'я. Дім. Побут. Дозвілля”, „Читаємо всією сім'єю”, „Я+Я = моя сім'я”, „Ну-мо бабусі”, „Чи моя це дитина?”, „Батьки казкових героїв”;
- § **години народознавства :** „Славна бабця, славний дід, слався весь наш древній рід”, „А ми роду козацького”;
- § **зустрічі за круглим столом:** „Поспілкуємося разом”, „Бібліотека. Школа. Сім'я”;
- § **презентації** кращих книг місцевих авторів, зустрічі з поетами і письменниками, читацькі конференції, присвячені книгам, що читають в сімейному колі;
- § **літературні вечори:** „Без щастя сім'ї, немає щастя на Землі”, „Сила родинного вогнища”, „Душі людської доброта”;
- § **інформ-фуршет** для молодих родин: „30 хвилин у бібліотеці”;
- § **День відкритих дверей** „Ласкаво просимо, Сім'я”;
- § **бібліотечна акція** „Краща родина (назва міста чи села), яка читає”. Для підлітків та їх батьків актуальними будуть теми для спілкування:

§ „Людина як витвір мистецтва: татування і пірсінг”;

- § „Круто говоримо” (про молодіжний сленг);
- § „Така різнобарвна рок-музика”;
- § „Бережи мене, мій талісман”;
- § „Підліток і здоров’я”;
- § „Молодь та її субкультура”.

Бібліотекам спільно із закладами культури та громадськими організаціями можна організовувати:

- проведення міських (районних) соціально значущих заходів під назвою „Ми, наш район (село, місто), наша сім’я”, які передбачають організацію роботи літніх відкритих майданчиків „Відпочиваємо всією сім’єю”, проведення добродійних акцій „Зробимо світ яскравішим” (допомога у впорядкуванні території), „Тепло наших сердець” (збирання речей, канцелярського приладдя для багатодітних і малозабезпечених сімей), „Мій район – моя сім’я” (вшанування багатодітних сімей та сімей, які гідно виховують своїх дітей);

- фестивалі сімейної творчості „Міцна сім’я – міцна держава”, „Традиції народу в традиціях сім’ї”;

- створення невеликих пересувних бібліотек для подолання соціальної ізоляції проблемних і незахищених верств населення, бібліотерапевтичних програм читання в реабілітаційних і наркологічних центрах, лікарнях, будинках інвалідів, дитячих інтернатах, пенітенціарних установах тощо.

Традиційними для бібліотек можуть стати **Дні сімейного читання**, як досить дієві комунікативно-дозвілєві форми масової роботи, в рамках яких проходять вікторини, конкурси, ігри, оформляються бібліотечні виставки: „А ці книги прочитала сім’я (вказується прізвище) за рік”, „Улюблені книги сім’ї (вказується прізвище)”. Також на тематичній полиці „Поговоримо про наших дітей” може бути представлена література з педагогіки виховання, сімейної медицини; на полиці „В очікуванні вірного друга” – література для дівчаток-підлітків; на полиці „Сила сильних” – для хлопчиків-підлітків. Популярним може стати сімейний конкурс „Родина – це сім Я” Питання для цього конкурсу підбираються залежно від складу учасників. Журі оцінює відповіді і визначає сім’ю-переможницю. Активним учасникам вручаються книги-призи. За висновками конкурсу готується інформаційний плакат або стенд „Найкраща читаюча сім’я”, на якому зазначаються прізвища сімей, що найбільше читали протягом року.

З метою підвищення іміджу родини, що читає, формування у родини спільності інтересів на основі книги і читання рекомендується провести **бібліотечну акцію** „Краща родина (назва міста чи села), яка читає”. В рамках якої, до прикладу можна організувати цикли заходів:

- конкурс читаючих сімей (захист своїх емблем, реклама улюблених книг сім'ї, фотоконкурс „Сімейні захоплення”);

- зустрічі сімей „Захоплені читанням” з нагородженням грамотами „Майстри читання”, „Улюблені читачі”, званнями „Суперчитач року”, „Суперчитач літа”, „Зірка читання”;

- конкурс читацьких формулярів „У бібліотеку всією родиною”, серед яких визначити „Леді любовного роману”, „Міс (містер) фентезі”, „Любитель детективу”, „Лицар історичного роману”, „Містер періодика”;

- творчий майданчик „Читаючий (назва міста чи села)”, до проведення якого залучити заклади культури, освіти. У центрі населеного пункту організувати літературні конкурси, вікторини;

- книжковий салон-2012 „Гарні книги для всієї родини”: тематичний тиждень стендових презентацій „День фантастики і фентезі”, „День історичної літератури” і т. д.

Результати проведеної роботи, вдалі заходи, які можуть допомогти підняти імідж бібліотеки, обов'язково повинні бути відображеними в ЗМІ.

Насамкінець, хотілося б порадити бібліотечним працівникам, як звертати увагу батьків, дідусів, бабусь на необхідність читати з дитиною з перших днів її життя. „Ось ці **поради**:

- Перша дитяча книжка в руках мами, тата, бабусі, дідуся. Саме з неї починається сімейне читання, і саме з цього починається читач. Відчувши вже з перших років свого життя позитивні емоції, які викликає читання, діти починають асоціювати книжки з батьківською любов'ю, з увагою та підтримкою, що психологічно значно полегшує їм процес успішного життя сьогодні і подальшого входження у шкільне життя. Чим багатшим буде досвід спілкування з книжкою вдома, тим більші шанси в дошкільнят прийти підготовленими до навчання у школі.

- Телевізор разом з комп'ютером і Інтернетом — головні суперники читання. Що є в читанні вголос того, чого не дає телебачення? Одна із багатьох причин така: в цей момент читач і книга належать одне одному, а не телебаченню. Також це

можливість творчості і вибору. Ви самі вибираєте книгу для читання вголос. Так, програму для перегляду по телебаченню обираєте також самі, але порівняйте: світова художня література і програма передач на сьогодні — можливості для вибору неспівставні. Інтернет, енциклопедії — спосіб отримати інформацію, а художня література завжди була засобом спілкування автора і читача. Сучасний світ тим чи іншим способом вчить нас отримувати потрібну інформацію, але все менше залишається можливостей для емоційного та інтелектуального спілкування, для обговорення, неспішних розмірковувань, під час яких народжуються неіснуючі до цього знання, а не просто засвоюється інформація. Читання вголос — це, в першу чергу, радість від улюбленої книги, від можливості поділитися задоволенням від прочитаного, своє сприйняття, своє захоплення. І це, звичайно, таїть певну небезпеку, тому що відкриваючись, стаєш менш захищеним. Тому сімейне читання — заняття для сильних людей, для людей творчих і відкритих, вільних і тих, хто дає свободу іншим.

- Батьки мають знати, які книжки найбільше приваблюють дітей певного віку, і які видання краще купувати своїм дітям і в подарунок рідним та знайомим, брати в бібліотеці, якими з них можна заохотити дитину до пізнавального спілкування. Окрім загальних вимог до відповідності змісту книжки уявленням дитини про навколишній світ і її життєвому досвіду (що вона вже знає, пам'ятає, бачила, чула, вміє, розуміє тощо), доцільно врахувати й ряд вікових книжкових уподобань малюків. Дошкільнятам від 3 до 6 років до вподоби книжки з оповідками про їхніх однолітків, які живуть і виглядають так само, як і вони, ходять до дитячого садка, відвідують лікарів, знаходять собі друзів і вчаться приятелювати, допомагають дорослим, готуються до школи. Діти охоче слухають про те, як слід поводитися з меншими братиками і сестричками, з іншими молодшими від себе дітьми. Поступово коло їхнього читання розширюється за рахунок бажання дізнатися про далеке, небачене в найближчому оточенні (інші народи, країни, моря, гори, пустелі, космос), розібратися у таємницях дивосвіту (чому бувають виверження вулканів і землетруси; чому літають літаки й не тонуть кораблі — і так без кінця). Дедалі привабливішою стає чарівна казка з усілякими дивами, мудрими красунями, шляхетними й мужніми красенями-богатирями та з неодмінним протиставленням добра і зла,

з випробуваннями розуму й сили, з неодмінною перемогою любові та справедливості.

- Обираючи книжку для дитини, не зайве довіритися власній інтуїції і, „примірявши” її до віку, уподобань, характеру, можливостей і потреб свого малюка, ще й визначитися: чи сподобається вона йому і чим саме?

На особливу увагу заслуговують вірші, особливо ті, що близькі дітям своїм ритмом, веселою римою та мелодійністю, пісенністю. Дорослі все ж таки мають обережно втручатися і вдумливо добирати найкращі поетичні зразки, дбати про розширення з віком поетичних уподобань малюків. Діапазон величезний: від коротких народних потішок — до довгих віршованих казок, творів літературної класики.

- Для численних татусів і матусь, котрі бажають добра своїм дітям, розмови про книги — один із найвірніших способів завоювати довіру, не пропустити, не прогавити живу ниточку довірливого спілкування. Не лише у 6, але й у 12 і в 16 років батькам слід знати про мрії та переживання своєї дитини. Адже ми, на жаль, все частіше усвідомлюємо, що нам немає про що говорити один з одним, бо діти не хочуть обговорювати свої проблеми з батьками, а батьки не хочуть ділитися зі своїми дітьми власними радісними або гіркими переживаннями. Прочитана ж разом вдало підібрана книга дає батькам і дітям так зване „спільне смислове поле” і може допомогти в знаходженні нових поглядів на ту чи іншу проблему, нових підходів до їх вирішення та й просто сприяти новому ракурсу традиційних сімейних розмов і дискусій.

Читайте, читайте разом зі своїми дітьми! Адже разом прочитана і „продумана” книга — це ваше спільне нове не лише смислове, але й емоційне „поле”, яке не тільки дає простір новим темам для спілкування, а й зачіпає глибинні струни сердечні й душевні”.

Маємо надію, щоб наша спільна справа, що спрямована на виховання в дітей інтересу до книги, дасть свої плоди, а читання принесе тільки задоволення й радість пізнання.

Список використаних джерел:

1. Безручко, Н. Відродити історичні традиції сімейного читання в Україні / Н. Безручко // Світ дитячих бібліотек. – 2010. – № 1. – С. 23-26.
2. Бібліотека як організатор сімейного читання : методично-бібліографічні матеріали [Електронний ресурс]. – Електрон. дані. – Режим доступу : <http://library.kharkov.ua>. – Перевірено 28.05.2012.
3. Бібліотечна програма сімейних читань. – [Електронний ресурс]. – Електрон. дані. – Режим доступу : <http://www.child-library.ru/adult-book-family-library.html>. – Перевірено 28.05.2012.
4. Колісник, М.В. З родини йде життя людини : свято сім'ї [Електронний ресурс]. – Електрон. дані. – Режим доступу : <http://metodportal.net/node/561>. – Перевірено 28.05.2012.
5. Кравченко, С. Центри сімейного читання в публічних бібліотеках : програмно-цільові підходи в обслуговуванні читачів // Бібліосвіт. – 2008. – №2. – С.5.
6. Обласна акція „Читаємо всією родиною”. – [Електронний ресурс]. – Електрон. дані. – Режим доступу : <http://lib.if.ua/dbase/prof.php?param> – Перевірено 28.05.2012.
7. Сташко, Л. Сімейне читання як спільна діяльність родини та бібліотеки : методична консультація [Електронний ресурс]. – Електрон. дані. – Режим доступу : lodb.org.ua/assets/.../Simejne_chytannya.do. – Перевірено 28.05.2012.
8. Читаючі нації створюють читаючі діти : зарубіж. досвід / Держ. закл. „Нац. б-ка України для дітей” ; авт.-уклад. Н.І. Безручко. – К., 2011. – 44 с.

„А Ваша дитина читає?”

Анкета для батьків

1. Чи є у вас домашня бібліотека?
Так Ні
2. Які газети і журнали ви виписуєте для дітей?
-
3. Чи активно читає книги ваша дитина?
-
4. Які книги викликають найбільший інтерес у вашої дитини?
-
5. Де ваша дитина бере книги для читання?
-
6. Вона читає художні твори поза шкільною програмою?
Так Ні
7. Чи використовує Ваша дитина аудіо та електронні книги?
Так Ні
8. Які книги ви читаєте вголос і обговорюєте разом з дітьми?
-
9. Чи ділитесь враженнями про прочитані книги ваша дитина?
Так Ні
10. Чи дозволяєте ви своїй дитині читати книги не за віком?
-
11. Як допомагає читання дитині в її навчанні?
-
12. Які позитивні якості, на вашу думку, розвиває у дитини читання?
-
13. Чи допомагають вам книги, періодичні видання у вихованні дітей? Які саме?
-
14. Як ви вважаєте, хто повинен виховувати у дитини любов до книги?
Ви
Вчитель
Бібліотекар

Дякуємо за відповіді!

Програма сімейного читання
„Мама, тато, я – читаюча сім’я”
(з досвіду роботи бібліотек України)

Розроблена з метою відродження традицій сімейного читання, ознайомлення дітей і батьків із золотим фондом літератури.

Розрахована на три роки та складається з урахуванням вікових особливостей розвитку дитини.

Протягом першого року проходить під девізом „Ми із книгою відкриваємо світ”. Передбачається рішення наступних завдань: об’єднання батьків і дітей у спільному сімейному читанні й творчості, відновлення через дитячу книгу зв’язку між поколіннями в родині. Плануються різноманітні форми роботи. Серед наочних форм можуть бути запропоновані книжкові виставки: „Навчусь я читати”, виставка-рекомендація „Почитаємо разом з мамою”, ретро-виставка „Що читали наші батьки”, виставка-експозиція „Руки тата, руки мами й мої рученята ” і ін. Розвитку інтересу до спільного читання сприяють масові заходи, як години спілкування „Наша улюблена казка”, „А ми читаємо разом”, літературні ігри, вікторини „Сімейні чомучки”, „Найрозумна родина”, конкурс малюнків за прочитаними книгами „Ми малюємо книгу” та ін. Бібліотекарі дають консультації на теми „Як зробити читання улюбленим заняттям родини”, „Чому наші діти не читають”.

Девізом другого року роботи по програмі можуть стати слова „Родину зближає мудрість книги”, а завдання визначене, як посилення інтересу дітей і дорослих до літератури, прагнення до спільного проведення дозвілля. Дітям і їхнім батькам можна дати завдання: скласти родовід родини, написати творчі роботи „Моя бабуся – чарівниця”, „Сімейна легенда”, „Коли тато був маленьким”, підготувати виставку-експозицію „Наше сімейне хобі”. Можна провести бенефіс читаючих родин „Наша улюблена книга”, сімейний КВК „Капітани книжкових морів” і ін.

Закріплює читацькі інтереси дітей і їхніх батьків третій рік програми, що проходить під девізом „Нерозлучні друзі: книги, дорослі і я”. Під час його проведення рекомендується організовувати зустрічі родин, свята. Підсумком роботи може стати театралізований вечір „Читання – справа сімейна”.

„Читаємо всією сім'єю”

(рекомендаційний список літератури для батьків)

Книги:

1. Книга сказок для семейного чтения / [худож. С. Бордюг и др.]. – М. : Планета детства, 2003. – 295 с. : ил.
2. Моє хобі – читання : підсумки регіон. моніторингу : бюл. соціол. служби. Вип. 20 / Держ. закл. „Нац. б-ка України для дітей” ; уклад. О.Б. Петренко. – К., 2010. – 12 с.
3. Павелків, Р.В. Дитяча психологія [Текст] : навч. посіб. / Р.В. Павелків, О.П. Цигипало. – К. : Академвидав, 2008. – 432 с.
4. Таємниця твоєї душі : вибр. християн. оповід. й притчі для сім'ї та школи / [упоряд. В. Семчука ; пер. Л. Миколаюк ; мал. І. Шкварок]. – Тернопіль : Підручники і посібники, 2008. – 414 с. : ілюстр. – Бібліогр.: с. 403-405.

Статті з періодичних видань:

5. Безручко, О. Читацький марафон : [досвід Оренбурзької облас. б-ки для дітей] / О. Безручко // Шкільна бібліотека. – 2011. – № 11. – С. 61-64.
6. Бондаренко, Н. Подружимо дитину з книгою / Н. Бондаренко // Початкова освіта. – 2010. – № 33-34. – С. 32-35.
7. Георгієвська, І.Ю. Перші кроки до книги : [залучення до книги дітей дошк. періоду, поради батькам] / І.Ю. Георгієвська // Шкільна бібліотека. – 2011. – № 7. – С. 72-74.
8. Дереза, Л. Книга і читання в сучасному світі. Кінець епохи Гутенберга? / Л. Дереза // Всесвітня література в середніх навчальних закладах України. – 2010. – № 2. – С. 5, 6.
9. Ємець, А. Ілюстрація в дитячій книжці: читаємо, розглядаємо, спілкуємося / А. Ємець, О. Коваленко // Зростаємо разом. – 2011. – № 9. – С. 12-14.
10. Запорожець, О.О. Формування бережливого ставлення до навчальної книги: просвітницька робота серед батьків / О.О. Запорожець // Шкільний бібліотекар. – 2012. – № 3. – С. 9-13. – Додатки: анкети для батьків.
11. Іванченко, Т. Світ твоєї книги / Т. Іванченко // Я вивчаю українську. – 2012. – № 4. – С. 28, 29. : іл.

12. Козак, І. Вчимо малят читати за методикою М.О. Зайцева / І. Козак, Л. Ровінська // Дошкільне виховання. – 2011. – № 12. – С. 18-21.
13. Кривцова, Н.М. Ваша дитина і читання : підказка для батьків: „так” і „ні” / Н.М. Кривцова // Шкільна бібліотека. – 2010. – № 1. – С. 90, 91.
14. Малетич, Н. Що читати дітям? Мамині поради: схвалено маленькою читачкою та її мамою : [кн. А. Ліндгрєн „Книжка про Лотту з Бешкетної вулиці”] / Н. Малетич // Ангелятко. – 2012. – № 5. – С. 16. : іл.
15. Матуріна, Л.Г. Клуб „Сімейного читання” / Л.Г. Матуріна // Шкільна бібліотека. – 2011. – № 11. – С. 68.
16. Опісковець, О.Ф. Мамо, почитай, будь ласка, або Як привчити малюка до читання / О.Ф. Опісковець // Шкільна бібліотека. – 2010. – № 10. С. 63,64. : іл.
17. Островська, Г. Зробити читання потребою, а не необхідністю : шлях до книжки / Островська, Г. // Всесвітня література в середніх навчальних закладах України. – 2010. – № 2. – С. 7, 8. – Бібліогр.: с. 8.
18. Перша книжка моєї доні – м’яка, іменна та розвиваюча // Дім і сім’я. – 2012. – № 2. – С. 45-47.
19. Пономар, К.П. Спільними зусиллями виховаємо любов до читання / К.П. Пономар // Шкільна бібліотека плюс. – 2012. – № 3. – С. 10-15.
20. Сказки ребенку можна читати уже з шести місяців // Шкільна бібліотека плюс. – 2010. – № 2. – С. 28.
21. Чічкан, Т. М. Виховуємо любов до читання : поради батькам / Т.М. Чічкан // Шкільна бібліотека. – 2010. – № 1. – С. 88, 89.

„Сім’я в книжковому інтер’єрі”
(Виставка-рекомендація)

Цитата: *Батьки і діти! Діти і батьки!
Нерозділиме і одвічне коло.
Ми засіваємо життєве поле
І не на день минуций – на віки...*
Б. Олійник

І розділ „Секрети родинної педагогіки”

Звернення: *„Якщо у Вас виникають питання:*

- *Як залучити дитину до читання?*
- *Як розвивати здібності малюка?*
- *Як підготувати його до школи?*
- *Як зробити його життя цікавим?*

Відповіді на них, та ще багато інших порад, Ви знайдете в книгах та „Корисних Інтернет-ресурсах”, які ми пропонуємо Вашій увазі”.

„17 причин читати дитячі книжки”:

Шведська Академія дитячої книги

1. *Книга — це розвага і пригода. Вона примусить Вас плакати і сміятись. Книга може втішити і підказати вихід зі складної ситуації.*
2. *Книга розвиває нашу мову, розширює наш словарний запас.*
3. *Книга пробуджує нашу фантазію і вчить нас мислити образами.*
4. *Книга породжує у нас нові питання, над якими варто замислитись.*
5. *Книга розвиває наше мислення, із неї ми дізнаємось про поняття, які допомагають нам мислити, і нові ідеї. Вона розширює горизонти нашого світу.*
6. *Із книг ми дізнаємось про інші країни, хто, де, як живе, про природу, техніку, історії — про все на світі, що нас цікавить.*
7. *Книга вчить нас співпереживати. Вона дозволяє нам відчувати себе іншою людиною і зрозуміти, що вона відчуває.*
8. *Книга спонукає нас задуматися про те, що вірно, а що помилково, що добре, а що погано.*

9. Книга пояснює нам, як створений світ, як все в ньому взаємопов'язано.
10. Книга відкриває нам, що на одне запитання може бути кілька відповідей, і що на будь-яку проблему можна подивитись з різних сторін.
11. Книга допомагає нам зрозуміти нас самих. Ти більше впевнений в собі, коли знаєш, що є люди, які думають і відчують так, як і ти.
12. Книга відкриває нам, що всі люди різні. Читаючи книги, написані в різні епохи і в різних культурах, ти стаєш терпимішим і вчишся долати забобони.
13. Книга — кращий засіб від самотності. Її можна читати де завгодно. Книжки можна безоплатно взяти в бібліотеці.
14. Книга — частина культурної спадщини. Вона подарує нам спільність вражень і знань.
15. Хорошу дитячу книжку хочеться читати вголос. Таке читання приносить радість і дітям, і дорослим. Книга — це міст між поколіннями.
16. Дитяча книга — результат праці багатьох людей: письменника, художника, редактора, друкаря, дизайнера, коректора, фотографа, бібліотекаря, видавця, продавця книжкового магазину та ін. Вона збагачує культурне середовище. Книжки є важливим предметом культурного експорту і представляють нашу країну за рубежом.
17. Дитяча книга — це перша зустріч з літературою, безкінечним світом, який залишається з нами на все життя.

II розділ „Все починається з родини”

(рекомендації сім'ї прізвище)

1. „З чого все починалося” (візитна картка сім'ї, фото родини, читацький формуляр);
2. „Читаємо разом” (книжки, рекомендовані членами родини з анотаціями та відгуками на них);
3. „Світ сімейних захоплень” (хобі членів родини).

„З родини починається життя людини” (Сценарій родинного свята для учнів 5-9 кл.)

Обладнання: плакат із назвою свята, на стінах розвішені вислови про родину, сім'ю; виставка творчих робіт „Золоті руки моєї мами, бабусі”, святково прикрашений зал кольоровими кульками та вишитими рушниками, на столах скатертини, солодощі та напої, серветки, деякі стільці із сюрпризами (прикріплені цукерки).

Ведуча Доброго дня, дорогі наші мами, татусі, бабусі, дідусі. Братики, сестрички і всі наші гості сьогодні ми з вами зібралися на свято Родини. Сім'я – ось та пристань і гавань, звідки ми виходимо у широкий світ ім'я якому життя. Прекрасно коли в сім'ї панують злагода, взаєморозуміння, повага.

Учень 1 Родина, сім'я – це найдорожче для кожної людини. У сім'ї діти вчаться добру, вчаться шанувати свій рід, свою землю, берегти пам'ять свого роду. Родина це не тільки рідні, родичі, адже родина до родини – це народ. Ми українці – народ, який складається з родин великих і малих, дружніх і працьовитих. Мамина пісня, батьківська хата, бабусина вишиванка, дідусева казка – все це наша родословна пам'ять, наші символи, наша історія, у сім'ї повинні любити одне одного, повинна панувати атмосфера взаємодопомоги, тепла, турботи, в цій сім'ї ростуть щасливі діти.

Учень 2 Сьогодні у цій залі свято,
ми дуже раді всіх вітати!
І сподіваємось, що кожен
для себе щось взяти зможе.
Хтось настрій добрий запозичить,
бо посмішка усім нам личить.
Хтось – слову доброму зрадіє,
бо про добро усі ми мрієм.
Тож починати вже нам час.

Ведуча Кожен з нас добре знає своїх бабусь та дідусів, цих невтомних трудівників, скарбничих мудрості нашого народу, зберігачів сімейних традицій, цікавих казкарів. Вони люблять нас, своїх онуків, передають нам свої знання і уміння.

(Розповіді дітей про бабусь та дідусів з представленням речей, створених їхніми руками. Можливо, бабусі самі поділяться своїми уміннями, розкажуть щось цікаве).

Учень 1 Ой бабусенько рідненька,
Чарівниченько любенька,
Твої руки золоті
В невсипущому труді.
Твою працю я шаную,
Твоє серце добре чую.
І тебе, - я побажаю, -
Хай сонечко завжди вітає!

Учень 2 Цілую бабусині натруджені руки,
Що знали в житті і любов, і розлуки,
Що вміють такий смачний хліб випікати
І людям добро завжди дарувати.

Учень 1 Любий, добрий наш дідусю,
Ми – твої внучата,
Прибігаємо до тебе,
Щастя побажати.
Хоч твоє волосся сивиною
Густо посріблилось,
Ти для нас, дітей маленьких,
Другом залишився.

Ведуча Мати! Батько! Які дорогі для кожного з нас ці слова.
Скільки в них тепла, щастя, радості, душі, милосердя і доброти! Від народження дитини? Про що ви думали коли вперше вам принесли ваше дитятко? Гадаю, що не помилюся коли скажу, відповівши за вас, що почуття радості, щастя і ще чогось такого, що не можна пояснити словами, переповнюють батьків у яких народжується дитина. Спочатку батьківські очі дивляться на нас із любов'ю, потім – з гордістю, а далі з надією. Зростають діти – стають старшими Батьки. Це неминуче. Це – як невблаганний час.

Учень 1 Хочеться, щоб кожен із нас шанував своїх батьків, розумів їхні мудрі поради, думав про них, був поруч у скрутну хвилину. Відгукувався на кожен поклик.

Як мені вас не любити.
Рідний батьку, нене!
Таж ви мене згодували
І дбали про мене.
Таж ви мене згодували
Щирими руками,
Ой, нема так ніде в світі.

Як в батька і в мами.
Батько розуму навчає,
Мати приголубить.
Але так ніхто на світі.
Як вони не любить.

Учень 2 Батьки ”чомучки”

Ну і мама! Ну і тато!
Наче справжні дошкільнята!
Нічогісінько не знають
Смішно і сказати комусь!
Бо щодня мене питають
Лиш одне: “чому” й “чому”?
Ти чому образив Віту?
А чому отримав двійку?
І чому прийшов так пізно?
Та чому в шкарпетках різних?
Ти чому такий не послух?
А чому не стелиш постіль?
Ти чому вірш не учиш?
А чому портфель без ручки?
І чому такий синець
Ох! Настане мій кінець!
Не поясниш їм ніколи
Хоч би дуже захотів...
Треба їх віддати до школи,
Хай питають вчителів.

Ведуча Батько в сім’ї – захисник, годувальник. Батькове слово – це закон.

Як скаже батько, так і буде, тому що він – голова сім’ї, зразок для своїх дітей.

Кожна дитина хоче щоб батько був людиною сильною, справедливою, щоб був мудрим і мужнім.

Учень 1 Усе в житті міняється і в’яне,
Усе мина, відходить назавжди.
Лиш батьківська любов ніколи не зів’яне
Лиш татові слова зі мною назавжди.
Усе, що є в житті, то долі повеління,
А все, що є в мені, то батькове учіння.
Від батька в мене є терпіння і удача,

І розум, батьку мій, це твоя добра вдача.
Люблю усе живе, що квітне і буяє,
Це батьку, мабуть, я також від тебе маю.
Ти передав мені усе, що сам умієш,
І наділи мене усім, що сам ти знаєш.
Життя іде – бредє, квітує і згасає,
Науку цю твою я завжди пам'ятаю.
Нехай ідуть роки. І дні у млі згасають,
А ти для мене є теплом землі – я знаю.
Твоє добро святе і людяність велика,
І відданість землі і совість у душі
Це те усе в тобі за що я поважаю.
І голову свою в уклін тобі схиляю.

Ведуча Мати – берегиня роду, домашнього вогнища. Сама вона є тим центром, який єднає всю родину. Коли її не стає, все в житті розладнується. Мама – наше довідкове бюро і швидка допомога, скринька добрих порад. Перше слово, яке дитина промовляє, це слово мама. Мама вчила вас робити перші кроки, вимовляти перші слова.

Учень 2 Чи є в світі що світліше, як мамині очі?

Які зорять за дітками вдень і серед ночі.
Чи є в світі що світліше, як серденько мами?
Яке б'ється для дитини днями і ночами
Чи є в світі що миліше, як мама кохана,
Яка робить для дитини з вечора до рання.

Про матерів можна розповідати нескінченно. І дійсно ні про що на світі не говорилося ніжніше і вдячніше, ніж про материнську любов.

Ведуча Матері все життя дивляться нам услід, вирядивши в люди, так і стоять на початку всіх наших доріг, навіть коли їх не стає. Стоять і дивляться. І бажають нам добра і щастя, чекають від своїх дітей найвищих духовних злетів, бо і в останню хвилину думають про те, щоб їхні діти жили гідно серед людей і творили на своїй землі.

Учень 1 Підростеш, як колос,

Підеш поміж люди, -
Мама рідний голос
Все з тобою буде.
Батькові турботи...
Сад і ліс, і поле...
Не цурайсь роботи

У житті ніколи.
Не забудь стежину
В рідний край, до хати.
В будь-яку годину
Мати буде ждати.
Бо без батьків чого ми в світі варті?
Без маминої ласки і тепла,
Без татової строгості і жарту
І без свого родинного тепла.

Ведуча Наше свято продовжується. Ми переходимо до конкурсів.

1. *Конкурс „Пантоміма”*. Викликаються батьки по черзі. Завдання: показати дітям загаданий предмет, який вони повинні відгадати. (Слова – телевізор, парасолька, чайник, кенгуру, збір врожаю восени, літо)

2. *Конкурс ерудитів*

1. Коли варять кутю? (На Різдво)
2. Хто автор слів „Караюсь, мучусь, але не каюсь”? (Т. Шевченко)
3. Поетичний народний символ України (калина)
4. Птах, який за народним повір'ям, приносить щастя (лелека).
5. Що стоїть посеред Землі? (буква м)
6. Взуття, плетене з кори дерев (личаки)
7. Як називають батьків дружини? (теща, тесть) та інші запитання.

3. *Конкурс „Кольорові кульки”*. Роздавити кульку, щоб вона лопнула, дістати папір, на якому записане завдання, і виконати його. Наприклад,

Заспівати куплет улюбленої пісні.

Розказати улюблений анекдот.

Назвати осінні квіти.

Назвати українські страви на літеру „м”.

Зробити комплімент сусіду праворуч від вас тощо.

Учень 1 Дозвольте сьогодні усім побажати

Багато хороших і сонячних літ,
Дідусям і татам, бабусям і мамам,
Братам і сестричкам
Палкий наш привіт!

„З мамою і татом – до бібліотеки”

(Сценарій Дня сімейного читання батьків з учнями 1-х класів)

На захід запрошуються учні 1-х класів – читачі бібліотеки разом з батьками, дідусями та бабусями. Під час Дня можна провести такі заходи:

- Екскурсія по бібліотеці;
- Обговорення з батьками „Значення читання в житті дитини”;
- Перегляд літератури „До нас нова книга прийшла”;
- Літературна гра „З якої ми казки”, „Що покладемо у ранець”;
- Калейдоскоп загадок;
- Конкурс на краще виконання віршів.

Ранній вік – основа, фундамент у формуванні людської особистості. Відомий педагог Василь Сухомлинський стверджував, що від одного року до п’яти дитина бере з оточуючого світу в багато разів більше для свого розуму, волі, характеру, почуттів, ніж після п’яти.

Як навчити уважно і вдумливо читати, виховувати в дитині основи культури читання? А також, що потрібно вміти майбутньому першокласнику, щоб ретельно підготуватись до навчання в школі. Як швидко навчитись читати по складах, мати певні уявлення про навколишній світ, вміти думати та висловлювати свої думки, бути відповідальним за доручену справу, правильно поводити себе в колективі. На ці та інші питання батьки отримують відповідь, під час обговорення „Значення читання в житті людини”.

Поки доросла аудиторія опановувала педагогічну науку та слухала виступ бібліотекаря з оглядом періодики тематичного спрямування, дошкільнята мали змогу випробувати свій хист до малювання.

Далі дітям пропонується гра **„Що покладемо у ранець?”**

Ведуча Любі бабусі, мами і тата

Вас запрошуєм на свято:

Кладем у ранець – так чи ні?

А щоб вам не нудьгувати,

Допомагайте дітям грати!

Зіграти хочеться мені із вами,

Не зволікайте: ні чи так?

- Цвях, молоток, кусок заліза,
- Ведмедя, ляльку і м'яча?
Так чи ні?
- Папужку, котика, собачку?
- А іграшковий свій літак?
Ні чи так?
Скажіть у ранець покладемо вишні?
-НІ!
- А ручки, ножиці, папір?
Не гайте з відповіддю! - ТАК!

Літературна гра „З якої ми казки?”

Ведуча: Добрий день, діти!

Казки любите слухати? А загадки відгадувати? А грати любите?
Спочатку – розминка. Пропонуються загадки для розминки:

1. „Б'ють мене старі й малі,
І в повітрі, й на землі,
Та від цього не вмираю,
Тільки весело стрибаю” (М'яч)
2. „На стелі в куточку
Висить сито,
Не руками звито” (Павутиння)
3. „Що сходить без насіння” (Сонце)
4. „Було собі два брати
І обидва Кіндрати,
Через доріжку живуть,
А один одного не бачать” (Очі)
5. „Вдень з ногами,
А вночі без ніг” (Черевики)
6. „З гірки ми рушаєм в путь,
А на гірку нас везуть” (Санки)
7. „Тілі-бім, тілі-бім!
В господині гарний дім.
Хто у домі тім живе
І гостей до себе жде?” (Киця)

Обирається перша трійка гравців. Хто з дітей першим розгадає загадку стає гравцем.

Ведуча: Хто це казав:
„Котику-братику!

Несе мене Лиска
Далеко не близько
Порятуй мене!”. (Півник)

З якої казки слова:

„Няв! Няв! Няв!

А ті й думають: от вражого батька син, – ще йому мало.
Ще він нас поїсть”. (Пан Коцький)

„Через поле, через ліс
Хтось співаючи котивсь”.

Хто це був? (Колобок)

Ведуча: Ми обрали перших учасників гри. Питання для них:

„Зажурився дружок.

Взяв бандуру й молоток.

Та й пішов співати

До лисиччиної хати,

Лисичку виганяти, дружка виручати”. (Котик)

Ведуча: Обирається друга трійка гравців.

1. „Була курочка в діда, баби.

Знесла курочка яєчко.

Куди б воно не падало –

Нізащо не билось”

Що то за яєчко? (Золоте)

2. „Дід садив щось у городі.

Баба поралась в господі.

Виріс овоч – тягне дід

Та подужати не зміг” (Ріпка)

3. „Що підніме найменша дитина,

а через хату не перекине і щонайсильніша людина? ” (Пір’їна)

Ведуча: Питання до другої трійки гравців:

„Баба з дідом в ліс пішли.

Щось під кущиком знайшли.

Що за пташка там жила

І яка вона була?” (Качечка).

„Я прийшла на цей базар,

Щоб придбати самовар,

І який же він гарненький,

Весь блискучий та новенький”

Хто ходив на базар? З якої казки?

(Муха, К. Чуковський “Муха-Цокотуха”)

Ведуча: Обираємо третю трійку гравців.

1. „Дає здоров'я спорт.
Вагу – солодкий торт.
Мед – працьовиті бджоли.
Знання глибокі...” (Школа)
2. „Маленьке, біленьке.
По дошці стрибає,
Білий слід лишає” (Крейда)
3. „Я без діла не лежу-
Кого хочете здружу,
Всіх здружу я , крім людей.
Зрозуміли, хто я?” (Клей)

Ведуча: Запитання до третьої трійки гравців:

„Що продав Буратіно на базарі?” (Буквар)

Ведуча: Переможців трьох турів гри запрошую до гри у фіналі. Запитання:

„Вам розкаже всі пригоди,
А сама мовчить ізроду” (Книга).

Ведуча: Перможця фінальної гри запрошую до гри у суперфіналі.
Запитання:

„Як звати Лисичку, яка завела Буратіно на поле чудес?” (Аліса).

Після літературної гри „З якої ми казки” відбувається конкурс дитячих малюнків та конкурс на краще декламування віршів.

На завершення всі учасники конкурсів отримають солодкі подарунки.

ЗМІСТ

Бібліотека як організатор сімейного читання.....	3
Список використаних джерел.....	13
Додаток 1.....	14
Додаток 2.....	15
Додаток 3.....	16
Додаток 4.....	18
Додаток 5.....	20
Додаток 6.....	25

Методичні рекомендації, поради

Серія „*Фаховий блокнот*”

Випуск 2

**Бібліотека як організатор
сімейного читання**

Укладачі:

І.М. Палаташ, І.М. Хмара.

Комп’ютерна верстка

Н.І. Щадей

Відповідальна за випуск

В. Д. Чіка.

Бібліотека як організатор сімейного читання : метод. реком.,
поради / ЗОДЮБ ; уклад. : І.М. Палаташ, І.М. Хмара ; відпов. за вип.
В.Д. Чіка. – Ужгород, 2012. – 32 с. – (Фаховий блокнот ; вип.2).

**Віддруковано на обладнанні
Закарпатської обласної бібліотеки для дітей та юнацтва**

88000, м.Ужгород, вул. Волошина, 20